

Петро СЛОТЮК, доцент кафедри журналістики
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, член НСЖУ

НЕФІГУРАЛЬНИЙ ЖИВОПИС АНАТОЛІЯ КРИВОЛАПА

«Якби політики мали зв'язок з мистецтвом, то була
б інша Україна»

Художник Анатолій КРИВОЛАП

Лекційна зала комплексу «Квадрат» уже давно стала місцем паломництва тих, хто шукає не стільки видовищність і простоту у поясненні, скільки намагається упіймати для себе неупереджений смисл речей, дивовижних як за змістом, так і за формою. Зачарованих творчістю Анатолія Криволапа було небагато, і це створювало якусь камерність в очікуванні незвичної як для міста події. Воно не тільки відволікало від породженого війною інформаційного шуму, а й занурювало в атмосферу філософії самовияву у мистецтві, яке, на диво, не відтворює образів в класичному розумінні образотворення, а примушує домислювати в уяві, не зафіксовані формою смисли, що прориваються у світ крізь гнучкі пальці художника. А це ще більше підсилювало враження від того, про що розповідала Ольга Коляструк, професорка Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Ця її лекція не є першою. Пані Ольга започаткувала цілий цикл публічних розмов про унікальних українських митців і те, що їй приходять послухати, викликає жвавий інтерес в усіх, хто хоч якось намагається долати власну пригніченість обставинами й тривогами за рідних та близьких. Причина у війні, скажете ви. Але причина війни й у тому, що люди, як писав Е. Толле, перестали говорити про силу смислу і все більше жаліються на слабкість змінити й змінюватися. Зображувальна філософія А. Криволапа саме про це. Його потужний самовияв у мистецтві живопису не є бунтом, через який до нас відчайдушно проривається якась альтернативність, підказка світла у темряві – скоріш, продовження мистецької логіки К. Моне, його ідеї зосередженості на враженні, експресивності у сприйнятті реального світу. Анатолій Криволап народився 11 вересня 1946 року в Яготині, що на Київщині. Закінчив Національну академію образотворчого мистецтва та архітектури. У 1990 році став членом Національної спілки художників, а у 2012-му лауреатом Шевченківської премії. Він є дійсним членом Академії мистецтв України (2021), учасником арттуру «Живописний заповідник». Його картини досить добре продаються на мистецьких аукціонах – і про все це розповідала пані Ольга 2 листопада 2023 року. В її лекції прозвучало декілька цікавих мотивів. Перший, про який сам Криволап сказав так: «Живопис можна читати

по горизонталі і вертикалі». Горизонтальний живопис – це те, що є очевидним. Вертикальний – коли існують наскрізні смисли. Другий – стосується українських архетипів. Ця його архетиповість проглядається не тільки у картинах «Степ», «Ніч» але й у серії виставок, як-то «На висоті польоту птаха» «Українська ідентифікація», «У цьому полі, синьому...», а також у роботах «Кінь», де «кінь, який своєю пластичною довершеністю навіює інтуїтивне марево», галереї «Медитативний пейзаж» – «стан, на тлі якого відчуваєш занурення у містечковий сон природи», особливо серії робіт «Білий простір», де «білий колір – безмежність, яка збирає та народжує весь спектр відтінків і кольорів» (див. на офіційному сайті художника за посиланням <https://anatolykryvolap.com/>). Це те, що в нас живе. І хоча воно занесено вітром повсякденного клопоту у такі глибинні закутки переляканої свідомості, що нам важко збагнути нескінченність творення, ми все одно прагнемо зрозуміти його. Образність неабияк допомагає в цьому, але цей художник не мислить образами. Його образи – то степ, гори і синє небо, а за ними вічність... Ти ніби за горизонтом покинутої реальності... Напевно, тому Анатолій Криволап вважається неперевершеним майстром українського неформального малярства та пейзажу. В його творчості справді відчувається тиша, що розтікається в просторі. Тиша, яка стала предметом зображення і самодостатнім конструктом, як і фарба, з допомогою якої відтворюється безкінечність ностальгічного відчуття дійсності. Це і надає сили й стійкості у пошуках вічного смислу буття, якого художник «ловив», щоб розкрити перед нами те, де не відчувається втоми, а лише радість і здивування.